

SÄKERHETS DATABLAD

Produktnamn: **ANA 70 KAPSLAR**

SDB Upprättat: 1995-01-30 SDB Omarbetat: 2010-09-01

1. Namnet på produkten och företaget

Handelsnamn: ANA 70 KAPSLAR
Kemiskt namn: Kvicksilver, Hg, CAS-nr [7439-97-6] och metallpulver (alloy)
Användningsområde: Metallpulver + metalliskt kvicksilver i svetsad påse. Till amalgam för tandfyllnadsmaterial.
Leverantör: Nordiska Dental AB
Postadress: Box 1082 **Telefonnr:** 0431-44 33 60
Postnr och ort: 262 21 Ängelholm **Faxnr:** 0431-44 33 99
Land: Sverige **E-mail:** mail@nordiskadental.se
Nödtelefon nr: 112 **Kontaktperson:** Ewa-Lotte Pedersen

2. Farliga egenskaper

Produkten är klassificerad som: Mycket giftig, med farokod T+ och som Miljöfarlig, med farokod N.

Fysikaliska/kemiska effekter: Giftiga ångor bildas då kvicksilver hettas upp. Kvicksilver reagerar med andra ämnen såsom exempelvis alkalimetaller, acetylen, azider, ammoniumföreningar, aminer, halogener, karbider, metaller, syror.

Hälsoeffekter: Kvicksilver kan ge fosterskador och är mycket giftigt vid inandning. Kvicksilver kan orsaka allvarliga hälsoskador.

Miljöeffekter: Kvicksilver är mycket giftigt för vattenlevande organismer, kan orsaka skadliga långtidseffekter i vattenmiljön.

Övrig information: Blanda aldrig kvicksilver med andra ämnen utan att veta att det är riskfritt. Personer med nedsatt njurfunktion, nedsatt funktion i andningsvägarna, allergier eller överkänslighet gentemot kvicksilver kan vara mottagligare för de skadliga effekterna av exponering för ämnet.

3. Sammansättning / ämnens klassificering

Ämnesnamn	Cas-nr	EG-nr	Halt (%)	Farokod*	R-fraser**
Kvicksilver, Hg	7439-97-6	231-106-7	50,0	T+, N	R61-26-48/23-50/53
Silver, Ag	7440-22-4	231-131-3	34,7		
Tenn, Sn	7440-31-5	231-141-8	9,7		
Koppar, Cu	7440-50-8	231-159-6	5,4		
Zink, Zn	7440-66-6	231-175-3	0,2	F	R15-17

*Förklaring till farokoder: T+=mycket giftig, T=giftig, C=frätande, Xn=hälsoskadlig, Xi=irriterande, E=Explosivt, O=Oxiderande,

F+=Extremt brandfarligt, F=Mycket brandfarligt, N=miljöfarlig

**Fullständig lydelse anges i avsnitt 16.

4. Åtgärder vid första hjälpen

Inandning: Frisk luft, vila samt värme. Kontakta läkare vid illamående eller vid akuta andnings svårigheter.

Hudkontakt: Tag av nedstänkta kläder. Tvätta huden med tvål och vatten i minst 15 minuter.

Kontakt med ögon: Håll ögonlocken brett isär och skölj genast med vatten i minst 15 minuter. Sök läkarvård vid rödhet/irritation i ögonen.

Förtäring: Drick mycket vatten. Framkalla kräkning, under förutsättning att personen är vid medvetande. Sök läkarvård.

Övrig information: Ge aldrig något att äta eller dricka till en medvetslös person. Visa gärna detta säkerhetsdatablad för jourhavande läkare. Sök läkarvård vid osäkerhet. Giftinformationscentralen är tillgänglig dygnet runt via telefonnr 112, begär "Giftinformation". I icke brådskande fall rekommenderas 08-33 12 31 under dagtid.

5. Brandbekämpningsåtgärder

Lämpliga släckmedel: Val av lämpliga släckmedel kan göras med utgående ifrån vilka andra produkter och kemikalier som lagras i denna produkts närhet.

Ej lämpliga släckmedel: Olämpliga släckmedel kan bedömas med utgående ifrån vilka andra produkter och kemikalier som lagras i denna produkts närhet.

Särskilda risker vid exponering för produkten i sig, för förbränningsprodukter eller för gaser: Vid brand kan mycket giftiga kvicksilverångor bildas. Dessa ångor är tyngre än luft och kan ansamlas vid golv och i lågt belägna utrymmen. Undvik inandning av rökgaser.

Särskild skyddsutrustning: Lämpliga skyddskläder och andningsapparat enligt Räddningsverkets normer.

Övrig information: Behållare i närheten av brand flyttas och/eller kyls med vatten. Släckmedel kontaminerat med kvicksilver skall förhindras att nå utsläpp. Särskild sanering i överensstämmelse med lokala och nationella regler kan då krävas.

6. Åtgärder vid spill / oavsiktliga utsläpp

Till skydd för människor: Undvik inandning av aerosoler/ångor. Undvik direkt kontakt med ämnet. Om fullgod ventilation ej är möjlig att erhålla skall saneringspersonal använda andningsapparat enligt Räddningsverkets normer. Saneringspersonal skall bära lämpliga skyddskläder och skyddshandskar för att undvika direktkontakt med ämnet.

Till skydd för miljön: Förhindra att ämnet kommer ut i avloppet.

Saneringsmetoder: Spill samlas in med kvicksilverång eller pipett och täckes med vatten i tätsluten flaska. Mindre spill täckes med metallpulver (alloy) och tas upp. Små droppar i sprickor avlägsnas med metallfolie av t.ex. zink, tenn eller koppar som binder kvicksilver. Förorenat område bör torkas av med t.ex. pappersservett fuktad med speciell saneringsvätska. Saneringsvätskan bör innehålla ämnen som förhindrar eller minskar bildningen av kvicksilverånga. Spill och avfall från saneringsprocedur skall tas om hand för destruktion i överensstämmelse med lokala och nationella regler.

Övrig information: Spill bör omedelbart tas om hand. Tillse att bord, golv osv. är av lämpligt material och är fria från skarvar och springor så att spill ej kan ansamlas där. Använd ej dammsugare vid upptagning av spill. Kviksilveret finfördelas och förångas i dammsugaren för att sedan blåsas ut i lokalen. Dammsugare bör ej heller användas vid daglig städning i de lokaler där kvicksilver hanteras. Våttorkning i dessa lokaler är ett lämpligare alternativ.

7. Hantering och lagring

Hanteringsföreskrifter: Produkten skall hanteras varsamt under iakttagande av god arbetshygien. Undvik att skada förpackningen.

Lagringsföreskrifter: Förpackningen skall förvaras väl tillsluten och torrt. Sörj för god ventilation. Rekommenderad lagringstemperatur ej > 25°C. Undvik att skada förpackningen. Förvaras åtskilt från värme/antändningskällor.

Övrig information: Observera att använda förpackningar riskerar att innehålla rester av kvicksilver i form av ånga och/eller vätska. Använda förpackningar bör omedelbart tas om hand. Om detta ej är möjligt bör de hanteras och lagras i enlighet med kraven för ej tömda förpackningar.

8. Begränsning av exponeringen / personligt skydd

Gränsvärden för exponering: Kviksilverföreningar, utom alkyl-, som Hg: NGV 0,03 mg/m³, anm H (= Ämnet kan lätt upptas genom huden). Kviksilver, ånga, CAS-nr [7439-97-6], NGV 0,03 mg/m³. Silver, som Ag, CAS-nr [7440-22-4], totaldamm, NGV 0,1 mg/m³. Tennorganiska föreningar, som Sn, totaldamm, NGV 0,1 mg/m³, KTV 0,2 mg/m³. Koppar och oorganiska föreningar, som Cu, CAS-nr [7440-50-8], totaldamm, NGV 1 mg/m³, respirabelt damm, NGV 0,2 mg/m³. Zink, som zinkoxid, CAS-nr [1314-13-2], totaldamm, NGV 5 mg/m³.

Begränsning av exponering: Allt arbete skall utföras under väl ventilerade arbetsförhållanden. Allt arbete skall ske i för avsedd hantering godkända utrymmen. Förtäring och rökning bör aldrig förekomma i samband med kvicksilverarbete. Byte till rena arbetskläder bör göras ofta. Se även punkt 7. Hantering och lagring.

Begränsning av exponering på arbetsplatsen:

- **med andningsskydd:** Andningsskydd, typ munskydd, kan behövas.
- **med handskydd:** Vid risk för direktkontakt med ämnet bör skyddshandskar användas.
- **med ögonskydd:** Vid risk för direktkontakt med ämnet bör ögonskydd användas.
- **med hudskydd:** Vid risk för direktkontakt med ämnet bör skyddskläder användas.

Begränsning av miljöexponering: Enligt statens naturvårdsverk skall kvicksilver- och amalgamrester från salivsug, högvolymsug och spitton ihopsamlas i amalgamavskiljare. Instrument förorenade av amalgam bör rengöras noggrant före inläggning i diskmaskin, autoklav eller sterilisator. Autoklav och sterilisator bör ha punktutsug kopplat till sig. I diskmaskin, autoklav och hetluftssterilisator förångas eventuellt kvicksilver snabbt och emitteras till omgivande miljö. Se även punkt 7. Hantering och lagring.

9. Fysikaliska och kemiska egenskaper

Avseende kvicksilver:

Allmän information:

- Utseende: Silverglänsande vätska.
- Lukt: Ingen eller okaraktäristisk lukt.

Viktig information för hälsa, miljö och säkerhet:

· pH-värde:	-	· Kokpunkt/kokpunktsintervall:	357°C.
· Flampunkt:	Ej brännbar.	· Brännbarhet (fast form, gas):	Ej brännbar.
· Explosiva egenskaper:	Ej brännbar.	· Oxiderande egenskaper:	-
· Ångtryck:	0,16 Pa (20°C)	· Densitet:	13,6 g/cm ³ .
· Löslighet i vatten:	Olöslig.	· Löslighet i organiskt lösningsmedel:	Olöslig.
· Ångdensitet:	6,9 (luft = 1)	· Avdunstningshastighet:	-
· Fördelningskoefficient n-oktanol/vatten:	-	· Viskositet:	-

Avseende metallpulver:

Allmän information:

- Utseende: Fint silvergrått metallpulver.
- Lukt: Ingen lukt.

Viktig information för hälsa, miljö och säkerhet:

· pH-värde:	-	· Kokpunkt/kokpunktsintervall:	-
· Flampunkt:	Ej brännbar.	· Brännbarhet (fast form, gas):	Ej brännbar.
· Explosiva egenskaper:	Ej brännbar.	· Oxiderande egenskaper:	-
· Ångtryck:	-	· Densitet:	3,3 g/cm ³ .
· Löslighet i vatten:	Olöslig.	· Löslighet i organiskt lösningsmedel:	Olöslig.
· Ångdensitet:	-	· Avdunstningshastighet:	-
· Fördelningskoefficient n-oktanol/vatten:	-	· Viskositet:	-

10. Stabilitet och reaktivitet

Förhållanden som skall undvikas: Undvik stark upphettning. Giftiga kvicksilverångor bildas då ämnet hettas upp.

Material och kemiska produkter som ska undvikas: Undvik ämnen såsom exempelvis alkalimetaller, acetylen, azider, ammoniumföreningar, aminer, halogener, karbider, metaller, syror.

Farliga omvandlingsprodukter: Giftiga kvicksilverångor bildas då ämnet hettas upp.

Övrig information: Metallpulvret (alloy) reagerar med kvicksilver och bildar amalgam.

11. Toxikologisk information

Hälssofarliga effekter och symtom vid:

- **inandning:** Kviksilver har fördröjd giftverkan. Inandning av höga kvicksilverhalter kan orsaka illamående, diarré, huvudvärk, lunginflammation, risk för lungödem, andningssvårigheter, njurskador, skador på centrala nervsystemet, blodtrycksfall, hjärtpåverkan. Inandning av metallpulver kan irritera andningsorganen.
- **förtäring:** Förtäring av kvicksilver kan ge liknande besvär som vid inandning av detsamma. Förtäring av större mängder metallpulver kan orsaka illamående, kräkningar, feber, muskelsvaghet, cirkulationsrubbningsar.
- **kontakt med hud:** Kviksilver kan ge allergiskt eksem. Kviksilver kan tränga igenom huden. Se även inandning av kvicksilver. Metallpulver kan irritera huden.
- **kontakt med ögon:** Kviksilver och metallpulver kan orsaka irritation i ögonen.

Övrig information: Kviksilver kan ansamlas i kroppen och ge skador. Kviksilverföreningar är cyto- och protoplasmatoxiska. Andra skadliga egenskaper kan inte uteslutas. Personer med nedsatt njurfunktion, nedsatt funktion i andningsvägarna, allergier eller överkänslighet gentemot kvicksilver kan vara mottagligare för de skadliga effekterna av exponering för ämnet.

12. Ekologisk information

Toxicitet: Generellt för oorganiska Hg-föreningar: P. promelas: LC50 = 0,19 mg/L. För Hg-joner: L. idus: LC50 = 0,013 mg/L. Algae: Sc. Quadricauda, giftigt från 0,07 mg/L. För zink: Fisktoxicitet: LC>0,1 mg/L. Oorganiskt zink är toxiskt från 0,3 mg/L för vattenlevande organismer.

Rörlighet: -

Persistens och nedbrytbarhet: Långsam omvandling av kvicksilver till organiskt kvicksilver.

Bioackumulering: Långsam omvandling av kvicksilver till organiskt kvicksilver som kan tas upp av exempelvis fisk.

Andra skadliga effekter: -

13. Avfallshantering

Produkt: Skall omhändertas i överensstämmelse med lokala och nationella regler.

Förorenade förpackningar: Skall omhändertas i överensstämmelse med lokala och nationella regler.

Övrig information: Kvicksilverhaltigt avfall är klassat som miljöfarligt avfall enligt naturvårdsverkets allmänna råd om miljöfarligt avfall, vägledande förteckning. Det skall enligt renhållningsförordningen samlas in genom kommunens försorg eller enligt kommunens anvisningar. Slutligt omhändertagande skall enligt förordningen om miljöfarligt avfall ske vid företag med tillstånd för detta.

14. Transportinformation

Proper shipping name: Mercury. **ADR/RID UN-Nr:** 2809, **Klass:** 8,66c, **Etikett:** 8

ICAO/IATA UN-Nr: 2809, **Klass:** 8, **Förpackningsgrupp:** III, **Etikett:** 8

IMDG UN nr: 2809, **KLASS:** 8, **Förpackningsgrupp:** III, **EMS:** 8-12, **MFAG:** 4,2, **Etikett:** 8

15. Gällande föreskrifter

Information om säkerhet, hälsa och miljö som skall framgå av märkningen på förpackningen:

· **Farosymbol:**

Mycket giftig   **Miljöfarligt**

- **Farokod:** T+, Mycket giftig. N, Miljöfarlig.
- **Riskfraser:** R61 Kan ge fosterskador.
R26 Mycket giftigt vid inandning.
R48/23 Giftigt; risk för allvarliga hälsoskador vid långvarig exponering genom inandning.
R50/53 Mycket giftigt för vattenlevande organismer, kan orsaka skadliga långtidseffekter i vattenmiljön.
- **Skyddsfraser:** S53 Undvik exponering – Begär specialinstruktioner före användning.
S45 Vid olycksfall, illamående eller annan påverkan, kontakta omedelbart läkare. Visa om möjligt etiketten.
S60 Detta material och dess behållare skall tas om hand som farligt avfall.
S61 Undvik utsläpp till miljön. Läs särskilda instruktioner/varuinformationsblad.
- **Övrig information** Säkerhetsdatablad i enlighet med REACH – Kemikalieförordningen i EU 1907/2006.
Klassificering och märkning (CLP) EU förordning 1272/2008.
Produkten uppfyller kraven enligt ISO 24234 (kvicksilver och alloys för dentalt amalgam), samt MDD 93/42/EEC. Produkten är CE-märkt.

16. Övrig information

Riskfraser angivna under punkt 2:

R15 Vid kontakt med vatten bildas det extremt brandfarliga gaser.

R17 Självantänder i luft.

R61 Kan ge fosterskador.

R26 Mycket giftigt vid inandning.

R48/23 Giftigt; risk för allvarliga hälsoskador vid långvarig exponering genom inandning.

R50/53 Mycket giftigt för vattenlevande organismer, kan orsaka skadliga långtidseffekter i vattenmiljön.

Råd om utbildning: Enligt 3 kap 3 § arbetsmiljölagen skall arbetsgivare se till att arbetstagare får god kännedom om de förhållanden under vilka arbetet bedrivs och upplyses om de risker som kan vara förbundna med arbetet. Han skall förvissa sig om att arbetstagaren har den utbildning som behövs och vet vad han har att iaktta för att undgå riskerna i arbetet.

Källor till viktiga data: Kemikalieinspektionens föreskrifter, Arbetsmiljöverkets författningssamlingar.

Orsak till uppdatering av säkerhetsdatabladet: Ny klassificering av kvicksilver (EG 1272/2008)

Informationen i detta säkerhetsdatablad är baserad på vår nuvarande kunskap och är avsedd att beskriva hur produkten ska hanteras på bästa sätt med avseende på säkerhet. Säkerhetsdatabladet är inte att betrakta som en fullständig kemisk specifikation. Det är således användarens ansvar att kontrollera att produkten är avsedd och lämplig för användarens ändamål.